

Skapa din framtid

Vilket yrkesprogram passar dig?

A group of five young people, three men and two women, are dressed in white sailor uniforms with black hats. They are all smiling and looking towards the camera. The scene is filled with a large amount of colorful confetti (red, yellow, green, blue, purple) that is falling around them, creating a festive and celebratory atmosphere. The background is dark, making the confetti and the subjects stand out.

En översikt över olika yrkesprogram och vilka
jobb möjligheter som finns i Östergötland.

Innehåll

Ett yrkesprogram ger dig många möjligheter	3
Utan yrkesutbildade stannar Sverige.....	5
Vilka är dina styrkor och vad är du nyfiken på?	6
Vård- och omsorgsprogrammet	8
Barn- och fritidsprogrammet.....	10
Industri tekniska programmet	12
Bygg- och anläggningsprogrammet	14
El- och energiprogrammet	16
VVS- och fastighetsprogrammet	18
Fordons- och transportprogrammet	20
Flygteknikutbildning	22
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	24
Hotell- och turismprogrammet	26
Naturbruksprogrammet	28
Frisör- och stylistprogrammet	30
Försäljnings- och serviceprogrammet	32
Guldsmedsutbildningen	34
Tips inför gymnasievalet.....	36

Ett yrkesprogram ger dig många möjligheter – framförallt till jobb, men också att starta eget eller framtida studier

På ett yrkesprogram lär du dig ett yrke så att du kan börja jobba direkt efter studenten.

Alla yrkesprogram innehåller **minst 15 veckors praktik**. Då är du på en arbetsplats och får testa dina kunskaper i verkligheten. Du får också kontakter som kan vara värdefulla när du ska söka jobb.

Du kan också gå ett yrkesprogram som lärling. Då sker minst halva utbildningen på en arbetsplats.

Ett yrkesprogram är en bra start på arbetslivet. Senare finns många möjligheter att vidareutveckla dig inom ditt yrke. Du kan också starta eget företag.

Förutom yrkesämnena innehåller yrkesprogrammen de gymnasiegemensamma ämnena som krävs för att få grundläggande högskolebehörighet, om du vill plugga vidare.

Vill du hellre satsa fullt ut på yrkesämnena kan du välja bort högskolebehörigheten.

Yrkesprogrammen finns runt om i Östergötland, men alla program finns inte i alla kommuner. På gymnasiestudera.se ser du på vilken ort programmet finns.

Utan yrkesutbildade stannar Sverige

I Östergötland finns många arbetsgivare som behöver fler med gymnasial yrkesutbildning.

- Industri och tillverkning – särskilt försvarsindustrin växer snabbt.
- Vård och omsorg – vi lever längre och fler utbildade behövs.
- Byggsektorn – stora byggprojekt och elektrifieringen skapar fler jobb.
- Fordon, lantbruk, skog och besöksnäring – här är behoven också stora.

En yrkesutbildning gör dig eftertraktad
– både nu och i framtiden.

Intervju med Caroline Malmlov, Studie- och yrkesvägledare, Bråvallagymnasiet Norrköping.

Vilka är dina styrkor och vad är du nyfiken på?

Vilka fördelar finns det med att gå ett yrkesprogram på gymnasiet?

Det finns många fördelar! Du blir utbildad inom ett yrke som du kan börja jobba med direkt efter gymnasiet. Flera av yrkesutbildningarna är just inom områden där det finns ett stort behov av att anställa utbildad arbetskraft, exempelvis inom industrin, fordon- och transportbranschen och inom vård och omsorg. Genom APL (praktik) på arbetsplatser får du både arbetslivserfarenhet och kontakt med företag som kan leda till en framtida anställning. Du kan också välja att läsa vidare efter gymnasiet om du hellre vill det.

För vem passar det att söka ett yrkesprogram?

Det passar dig som gillar att varva teori med praktik. Det finns ett brett utbud av yrkesutbildningar som kan passa olika typer av intressen. Det kan vara för dig som till exempel vill jobba

med människor, teknik, service eller olika hantverksyrken. Är du osäker på om, eller om du vet att du inte vill läsa vidare efter gymnasiet så är ett yrkesprogram en säker väg till jobb.

För vem passar det inte att söka ett yrkesprogram?

Om du inte alls gillar att jobba praktiskt eller fysiskt och om du redan har ett tydligt mål med en specifik universitetsutbildning kan andra teoretiska program passa bättre.

Kan du läsa vidare efter ett yrkesprogram?

Ja! På yrkesprogrammen läser du även ämnen som ger grundläggande behörighet till Universitet och Högskola. Du kan också söka vidare till Yrkeshögskolan om du exempelvis vill vidareutbilda dig inom ditt yrke eller utbilda

dig till något helt annat. Har du frågor om utbildningar efter gymnasiet så kan du prata med SYV på din skola.

Vad är det viktigaste att tänka på när du ska välja till gymnasiet?

Det viktigaste skulle jag säga är att ta reda på så mycket du kan om de olika gymnasieprogrammen så du vet vad du har att välja på. Ta chansen och gå på "Prova på dagar" och "Öppet hus" där du kan träffa gymnasieelever och lärare. Fundera på vad du är intresserad av och vad som kan passa dig. Vilka är dina styrkor och vad är du nyfiken på?

Prata gärna med andra om ditt gymnasieval men kom ihåg att valet ska kännas bra för dig.

Vård- och omsorgsprogrammet

För dig som är både praktisk, social och vill jobba med att människor ska må bra. Efter examen blir du undersköterska och kan jobba inom hälso- och sjukvård, äldreomsorg eller med personer som har funktionsnedsättning.

Du lär dig bland annat om

- Hälsa, omvårdnad, funktionsnedsättningar, medicin, pedagogik, psykiatri och psykologi.
- Att bemöta människor på ett professionellt sätt, ge personlig omvårdnad och utföra medicintekniska uppgifter.
- Arbetsmiljö och hur man förebygger arbetsskador samt skapar en god hälsa för både sig själv och andra.

Inriktningar

» Det här programmet har inga olika inriktningar.

Efter examen kan du arbeta som undersköterska inom olika områden, som exempelvis vårdavdelning/mottagning, hemtjänst/äldreboende eller funktionshinderområdet.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Undersköterska
- Personlig assistent
- Boendestödjare

Finns det jobb?

Ja

Ja, det finns mycket stora
jobb möjligheter för under-
sköterskor inom vård och
omsorg.

Barn- och fritidsprogrammet

För dig som är nyfiken på människor, social och gillar att samarbeta. Du får jobba pedagogiskt framförallt med barn, men du kan också jobba med ungdomar eller vuxna i olika åldrar.

Du lär dig bland annat om

- Hur människor lär sig, utvecklas och växer.
- Att möta människor på ett professionellt och respektfullt sätt.
- Träning, hälsa och hur man främjar välmående.
- Pedagogik, ledarskap, kommunikation och hur man skapar trygga och utvecklande miljöer.

Inriktningar

- » **Fritid och hälsa** – hur du kan bidra till människors livskvalitet, välmående och hur olika fritidsaktiviteter kan skapa glädje och gemenskap.
- » **Pedagogiskt och socialt arbete** – om barns och ungdomars lärande och utveckling. Du får också kunskap om hur du bemöter människor i olika situationer och hur du kan ge stöd och skapa trygghet och livskvalitet.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Barnskötare
- Elevassistent
- Idrottstränare
- Personlig assistent
- Väktare
- Inom idrotts- och
fritidsanläggningar

Finns det jobb?

Det beror på

Det föds allt färre barn, vilket
gör att det är mycket stor
konkurrens om jobben som
barnskötare.

Industri tekniska programmet

För dig som är nyfiken på den senaste tekniken och vill jobba med exempelvis tillverkning, underhåll, design eller svets. Inom industrin får du vara med och ta fram framtidens smarta och hållbara produkter.

Du lär dig bland annat om

- Ta fram produkter – från idé och design till att de är färdiga att använda.
- Att jobba med modern industriell teknik och avancerade maskiner och system.
- Hur råvaror och energi används på ett smart och ekonomiskt sätt.
- Att se till att produkterna håller hög kvalitet och att tillverkningen sker med omtanke om miljön.

Inriktningar

- » **Driftsäkerhet och underhåll**
– om automations- och service-mekanik och hur maskiner hålls igång i industrin.
- » **Produkt- och maskinteknik**
– hur maskiner används i produktionen till exempel dator-styrda CNC-maskiner som skär och formar material.
- » **Svetsteknik** – svetsa och sammanfoga olika material på olika sätt.

Exempel på jobb efter utbildningen

- CNC-operatör
- Produktionstekniker
- Automationstekniker
- Maskinoperatör
- Processoperatör
- Svetsare

Finns det jobb?

Ja

Det finns mycket stora möjligheter till jobb inom industrin i Östergötland.

Det finns många olika typer av jobb på teknik- och industri-företag som tillverkar allt från flygplan, gasturbiner, såmaskiner, papper, truckar, elskåp, livsmedel med mera.

Bygg- och anläggningsprogrammet

För dig som är kreativ, händig och gillar att hitta praktiska lösningar. Här får du ett omväxlande jobb både inom- och utomhus i något av byggbranschens olika yrken.

Du lär dig bland annat om

- Hur byggnadsarbete går till – både praktiskt och teoretiskt – till exempel när man bygger nytt, renoverar eller jobbar med anläggningar.
- Hur man bygger upp samhällets olika miljöer – allt från hus och skolor till vägar och broar.
- Att bygga på ett smart, säkert och hållbart sätt som tar hänsyn till både människor och miljö.

Inriktningar

- » **Byggnadsplåtslageri** – design, tillverkning och teknisk funktion inom byggnads- och ventilationsplåtslageri.
- » **Husbyggnad** – nybyggnation, renovering och ombyggnation av bostäder och andra lokaler.
- » **Mark och anläggning** – anlägga husgrunder, dra fram ledningar, markarbeten för vägar, järnvägar, parker och gröna ytor.
- » **Måleri** – behandla och måla både invändiga och utvändiga ytor, till exempel husväggar, tapetsering och våtrumsmattor.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Träarbetare/snickare
- Målare
- Plåtslagare
- Golvläggare
- Murare
- Anläggningsarbetare

Finns det jobb?

Ja

Det finns stora behov av utbildade från de olika yrkesinriktningarna inom bygg- och anläggning. Bland annat kommer stora byggprojekt i Östergötland behöva utbildad arbetskraft, särskilt inom mark och anläggning och byggnads- och ventilationsplåtslageri.

El- och energiprogrammet

För dig som är nyfiken på teknik, är praktisk och noggrann. Här får du jobba både teoretiskt och praktiskt med el, energi och framtidens teknik.

Du lär dig bland annat om

- Hur el produceras, hur apparater och maskiner fungerar samt elinstallationer i bostäder, företag och industri.
- Att styra och underhålla automatiska system.
- Dator- och nätverksteknik, till exempel installation, programmering och reparation.
- Säkerhet – allt från elsäkerhet till informationssäkerhet och hur övervaknings- och larmsystem fungerar.

Inriktningar

- » **Automationsteknik** – installera, underhålla och felsöka automatiserade produktionssystem.
- » **Dator- och kommunikationsteknik** – installera, administrera och reparera dator- och kommunikationssystem.
- » **Elteknik** – installera, underhålla och reparera elanläggningar, eldistributionsnät, säkerhetssystem och datanät.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Installationselektriker
- Industrielektriker
- Automationstekniker
- Distributionselektriker
- Drifttekniker IT
- Nätverkstekniker

Finns det jobb?

Ja

Efterfrågan på utbildade inom el och energi är stor, inte minst på grund av energiomställningen och samhällets elektrifiering. Många får också arbete inom industrin.

VVS- och fastighetsprogrammet

För dig som är kreativ, praktisk och lösningsfokuserad. Här får du jobba med att planera och genomföra olika arbeten inom värme, ventilation, vatten, avlopp och tekniska system.

Du lär dig bland annat om

- Att utveckla och ta hand om fastigheter.
- Hur systemen för energi, vatten och avlopp, värme, kyla och ventilation fungerar.
- Att hitta fel, reparera, underhålla och installera.
- Hur fastigheter kan spara energi och bli mer hållbara för miljön.

Inriktningar

- » **Fastighet** – olika tekniska system i fastigheter till exempel värme och ventilation, felsökning i system.
- » **Kyl- och värmepumpsteknik** – installera, underhålla och felsöka i olika system och anläggningar, till exempel kyl- och frysdiskar och värmepumpar.
- » **Ventilation** – sköta och felsöka i olika ventilationssystem.
- » **VVS** – installera, underhålla och felsöka i olika värme- och sanitetssystem.

Exempel på jobb efter utbildningen

- VVS-montör
- Ventilationsmontör
- Kyl- och värmepumpsmontör
- Industrirörmontör
- Isoleringsmontör
- Fastighetstekniker

Finns det jobb?

Ja

Det finns goda möjligheter till
arbete inom VVS i Östergöt-
land.

Fordons- och transportprogrammet

För dig som vill jobba med service, teknik och reparationer av personbilar, tunga fordon och mobila maskiner. Eller för dig som är intresserad av att köra tunga fordon.

Beroende på inriktning kan du lära bland annat om

- Olika typer av fordon, hur de fungerar, är konstruerade, deras system och komponenter.
- Att hantera gods på lager och i terminaler.
- Grafik, färglära och formgivning inom fordonslackering.
- Köra truck, lastbil, lastbil med släp eller timmerbil, timmerkran, lastväxlare och fordonsmonterad kran.
- Hur man transporterar både gods och personer.

Inriktningar

- » **Fordonskadeteknik och lackering**
– skador på fordon, reparationer och lackering.
- » **Lastbil och mobila maskiner**
– felsökning, komponent- och kretsmätningar, diagnostik, reparation och service av tunga fordon och mobila maskiner.
- » **Personbil** – felsökning, komponent- och kretsmätningar, diagnostik, reparation och service av lätta fordon.
- » **Transport** – transportsystem, trafikkunskap, logistik, gods-transporter. Du lär dig att köra, och har möjlighet att ta körkortsbehörighet för tunga fordon.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Bilskadereparatör
- Lastbils- och maskinmekaniker
- Lastbilsförare
- Fordonslackerare
- Reservdelsspecialist

Finns det jobb?

Ja

Det finns behov av utbildade inom fordons och transportbranschen i Östergötland.

Det finns särskilt stort behov inom bilskadeteknik, fordonsmekanik och lackering i Östergötland.

Flygteknikutbildning

För dig som är teknisk, fingerfärdig, noggrann och vill arbeta som flygmekaniker med tekniskt underhåll inom flygplan, helikopter eller rymd. Du kan också jobba som mekaniker/montör i flygindustrin.

Utbildningen finns i Linköping och är riksrekryterande, det vill säga att elever från hela landet kan söka utbildningen på samma villkor.

Du lär dig bland annat om

- Hur flygfarkoster fungerar och är konstruerade.
- Att felsöka och reparera både kolv- och jetmotorer.
- Hur flyget påverkar miljön och hur man arbetar med hänsyn till miljö, kvalitet, säkerhet och ekonomi.
- Datasystem som används inom flygteknik.
- Flyglagstiftning och de regler som styr arbetet inom flyget.

Inriktningar

» Utbildningen har inga inriktningar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Flygmekaniker
- Mekaniker/montör
inom flygindustrin

Finns det jobb?

Ja

Det finns stora jobbmöjligheter för utbildade flygmekaniker i Östergötland, främst på grund av stora satsningar inom försvaret och försvarsindustrin.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet

För dig som är kreativ, praktisk och tycker om att baka eller laga mat. Här får du jobba inom restaurang, kök och bageri.

Du lär dig bland annat om

- Traditionella och moderna hantverksmässiga metoder inom professionell matlagning, bakning och servering.
- Försäljning, service, alkoholservering.
- Hur man producerar och hanterar livsmedel.
- Ekonomi och företagande.
- Livsmedelshantering, hygien, näringslära och specialkost.

Inriktningar

- » **Bageri och konditori**
– Hantverket inom bageri och konditori.
- » **Kök och servering**
– Matlagning i restaurang, servering och arbete i bar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Kock
- Servitör/servitris
- Bagare och konditor

Finns det jobb?

Ja

Det finns stora möjligheter till arbete inom restaurang och livsmedel i Östergötland. Det är särskilt stor efterfrågan på kockar.

Hotell- och turismprogrammet

För dig som tycker om att bemöta människor och är serviceinriktad. I besöksnäringen får du arbeta inom turism, resor, hotell samt möten och event.

Du lär dig bland annat om

- Besöksnäringen det vill säga – turism, resor, hotell, samt möten och event.
- Service och bemötande, kommunikation, marknadsföring och försäljning.
- Planering, organisering, ledning och ekonomi.
- Människors behov, traditioner och förväntningar på service.

Inriktningar

» Programmet har inga olika inriktningar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Turisminformatör
- Hotellreceptionist
- Konferensvärd
- Reseledare
- Resesäljare
- Marknads- och
försäljningsassistent

Finns det jobb?

Det beror på

Besöksnäringen är en viktig bransch för Östergötland. Samtidigt råder det viss konkurrens om jobben inom hotell och turism.

Naturbruksprogrammet

För dig som är intresserad av djur, mark, lantbruk, skog eller trädgård. Här kan du få ett omväxlande arbete både nära naturen och med den senaste tekniken inom lantbruk och skog.

Du lär dig bland annat om

- Hur du kan bruka naturen på ett hållbart sätt.
- Förståelse för naturens mångfald och hur olika verksamheter påverkar naturen.
- Biologi, ekologi.
- Teknik och ekonomi.

Inriktningar

- » **Lantbruk** – lantbruksdjur, växtodling, maskinentreprenad eller som maskinmekaniker.
- » **Skogsbruk** – moderna skogsmaskiner samt skogsvårdsarbeten med bland annat motorsåg och röjsåg.
- » **Hästhållning** – hästskötare med inriktning ridning eller ridsportsutbildning.
- » **Djurvård** – djurpark och tropisk anläggning, djursjukvård, sällskapsdjur och zoohandel eller hund.
- » **Trädgård** – odling, skötsel och anläggning.
- » **Naturturism** - hur naturresurser kan förvaltas och leda och guida människor inom olika naturnära upplevelser.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Lantbrukare
- Skogsvårdare
- Skogsmaskinförare
- Trädgårdsanläggare/odlare
- Djurskötare
- Naturguide

Finns det jobb?

Det beror på

Det finns stora behov inom skog, lantbruk och odling och anläggning.

Frisör- och stylistprogrammet

För dig som är kreativ, social, serviceinriktad och gillar färg och form. Här får du jobba med styling, hår, frisyrrer och makeup.

Du lär dig bland annat om

- Service, stil, färg och form.
- Olika tekniker och behandlingar för att kunna designa hår och makeup till olika tillfällen.
- Att kommunicera med kunder eller modeller för att förstå och förverkliga önskemål.

Inriktningar

- » **Frisör** – Olika behandlingar och tekniker för att färga och forma hår. Olika verktyg och material som behövs för att klippa, färga och styla frisyrrer.
- » **Hår- och makeupstylist** – Makeup-tekniker och hårstylingstekniker. Produkter och verktyg för att skapa en helhet på kunder eller modeller.
- » **Barberare** – Endast som lärlingsutbildning. Behandlingar och tekniker för att forma hår och skägg.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Frisör
- Barberare
- Makeupartist och hårstylist

Finns det jobb?

Det beror på

Det finns fler möjligheter till
arbete som frisör än som
stylist.

Försäljnings- och serviceprogrammet

För dig som är serviceinriktad och vill jobba med försäljning, handel, ekonomi, marknadsföring och kommunikation.

Du lär dig bland annat om

- Försäljning, inköp och kundservice.
- Varuflöden, logistik och marknadsföring.
- Produkter, branscher och affärsutveckling.

Inriktningar

» Programmet har inga inriktningar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Butikssäljare
- Företagssäljare
- Kundtjänstmedarbetare
- Lagerarbetare
- Marknadsassistent

Finns det jobb?

Det beror på

Det blir allt större konkurrens om jobben som till exempel butikssäljare, bland annat beroende på att e-handeln har ökat. Det kan finnas fler möjligheter som till exempel företagssäljare.

Guldsmedsutbildningen

För dig som är kreativ, konstnärlig, gillar form och design och vill arbeta med att skapa smycken i guld och silver. Utbildningen ligger i Mjölby och är riksrekryterande. Det betyder att elever från hela landet kan söka på samma villkor.

Du lär dig bland annat om

- Att laga, reparera och tillverka smycken från grunden.
- Skapa smycken i egen design.
- Försäljning och hur man driver företag.

Inriktningar

» Programmet har inga inriktningar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Guldsmed
- Juvelfattare
- Gravör

Finns det jobb?

Ja

Det finns ett behov av nyutbildade guldsmeder i Sverige. Branschen för guldsmeder är dock inte så stor. Många driver egna företag.

Tips inför gymnasievalet

Gymnasieskolans program

Här kan du läsa mer om varje program på gymnasiet.

<https://utbildningsguiden.skolverket.se/gymnasieskolan/gymnasieskolans-program#1>

Gymnasiestudera.se

Här hittar du alla gymnasieprogram i Östergötland. Filtrera på program, kommun och skola. Du hittar också kontakt till studie- och yrkesvägledare, och det är här du gör din ansökan.

gymnasiestudera.se

Skolverkets utbildningsguide

Fakta och tips när du ska välja gymnasieutbildning.

utbildningsguiden.skolverket.se/gymnasieskolan/gymnasievalet/fakta-och-tips-nar-du-ska-valja-gymnasieutbildning

Dintalang.se

Testa vilket yrkesprogram som passar dig, se filmer med elever och läs mer om programmen.

dintalang.se

Jobbafrisk.se

Tips om hur du kan få ett hållbart arbetsliv. Bra att läsa om du har hälsoproblem eller är extra känslig mot något.

<https://www.jobbafrisk.se/utbildning/utbildningar/>

Besök utställningen Jobbcirkus

En interaktiv utställning på Arbetets museum i Norrköping, som kan ge dig nya tankar och idéer inför gymnasievalet.

arbetetsmuseum.se/utställning/jobbcirkus